

INCLUSIÓ I DIGITALITZACIÓ A LA COMUNITAT EDUCATIVA A TRAVÉS DE PROJECTES EUROPEUS: ERASMUS+ A L'IES NOU LLEVANT

Fátima García Carballo

RESUM

Durant el curs 2022-23, l'IES Nou Llevant va gaudir d'un projecte de curta durada KA122 ERASMUS+, un programa de la UE que dona suport a l'educació i la formació: un projecte relacionat amb la inclusió i les noves tecnologies per a la mobilitat de l'alumnat i del professorat. Aquest projecte ens ha permès fer estades d'alumnes, formació per al professorat i aprenentatges per observació visitant altres centres. El projecte va començar el setembre de 2022 i va acabar el desembre de 2023.

RESUMEN

Durante el curso 2022-23, el IES Nou Llevant disfrutó de un proyecto de corta duración KA122 ERASMUS+, un programa de la UE que apoya la educación y la formación: un proyecto relacionado con la inclusión y las nuevas tecnologías para la movilidad del alumnado y del profesorado. Este proyecto nos ha permitido realizar movilizaciones con alumnado, formación para el profesorado y aprendizajes por observación visitando otros centros. El proyecto comenzó en septiembre de 2022 y terminó en diciembre de 2023.

Sembla que va ser ahir quan vam començar el nostre projecte ERASMUS+, però ha arribat al final! Alumnes i docents volem agrair a la Unió Europea les aportacions econòmiques per poder dur a terme aquest gran projecte. Una experiència que l'alumnat mai no oblidarà!

Hem fet estades amb alumnes a Itàlia i Alemanya i n'hem rebut també d'Itàlia i d'Alemanya. El professorat hem fet formacions a Irlanda i als Països Baixos. Hem fet formacions per observació a Portugal i a Itàlia i hem rebut docents d'Alemanya i d'Itàlia per fer formacions per observació al nostre institut. També hem participat en una activitat de cooperació transnacional (TCA) a Praga.

ESTADES D'ALUMNES

Cada alumne havia de fer un diari de viatge en paper o digital. Hi havien d'incloure les visites o experiències diàries i afegir-hi almenys deu fotos: dues amb el company o companya estranger i la família, dues amb els companys i professors espanyols, dues a l'institut alemany, dues sobre les activitats realitzades amb els alemanys i dues sobre les activitats realitzades amb els companys i professors espanyols.

Juntament amb el projecte ERASMUS, els alumnes varen participar en un projecte eTwinning, "Cultural stereotypes, breaking down barriers", per poder conèixer les cultures dels nostres socis i poder enderrocar estereotips i barreres. D'aquesta manera, els alumnes van començar a conèixer-se abans d'arribar al

país de destinació. Els socis amb qui vam fer l'intercanvi eren d'Alemanya i Itàlia. Hem de dir que rebem un segell de qualitat pel projecte eTwinning!

- La nostra primera estada d'alumnes va ser el 26 de març de 2023 a l'institut Therese-von-Bayern-Schule. Set alumnes de primer de batxillerat i dos professors acompanyants van viatjar a Múnic, en concret al centre de la ciutat. L'estada va durar sis dies, entre el 26 de març i el primer d'abril.

Pel que fa a les activitats realitzades, van ser sobretot per conèixer com funcionaven les classes. Concretament, els nostres alumnes van assistir a classes d'economia i anglès, ens van explicar el funcionament dels instituts alemanys i com s'estructuren. Els alumnes també van conèixer la ciutat: van visitar el museu del Flower Power Festival, van menjar brètzels i salsitxes alemanyes, i van fer una excursió a Augsburg.

Pel que fa a la relació amb la família, va ser molt positiva, atès que van poder gaudir dels costums de les famílies de Múnic, com també havien d'utilitzar gairebé obligadament el transport públic.

Imatge 1. Rebuda dels alumnes de l'IES Nou Llevant a Múnic

La idea era enderrocar els estereotips culturals entre els països participants al projecte. Treballem al projecte el primer dia i el darrer dia a l'institut a Palma, igual que els alumnes que eren a Alemanya.

La resta de dies vam fer activitats culturals: sortides a Sóller i al mercat de Sineu, on els alumnes van haver de contestar una sèrie de preguntes sobre el poble i el mercat, una gimcana a Palma per trobar llocs enigmàtics de la ciutat on els alumnes s'havien de fer un selfie amb el grup, i visita de la catedral.

La relació entre l'alumnat i les famílies va ser molt positiva, encara que hi havia diferència d'edat. El dissabte primer d'abril els vam acomiadar, però va ser un fins aviat, ja que al maig nosaltres vam viatjar a Itàlia!

- Ahora, el 26 de març, rebem a l'aeroport nou alumnes i tres professores d'Itàlia, i més concretament de San Marcello i de Monzano, a la província de les Marques. Aquí comença el nostre ERASMUS Itàlia a Espanya.

Els alumnes italians van assistir a classes d'anglès i van començar el nostre projecte eTwinning, que també fèiem a Alemanya alhora. La

- La nostra segona estada amb alumnes va ser el dia 6 de maig de 2023 a l'Istituto Comprensivo G. Rossini. Nou alumnes de quart d'ESO i dues professores acompanyants ens vam posar rumb a Itàlia. L'aventura va començar molt aviat al matí i no arribàrem a la nostra destinació fins a les 16.40 hores. Allí ens van donar una càlida benvinguda els nostres socis italians.

L'endemà, el dia també va començar d'hora. Totes les famílies ens havien organitzat una jornada per estar tots plegats. Caminàrem per la muntanya de San Vito i després vam dinar al poble de Morro d'Alba.

La majoria dels estudiants italians vivien a San Marcello i a Monsano, a la regió d'Ancona, i anaven a aquests dos instituts. El primer dia de classe ens van fer la rebuda a San Marcello, que és on la directora té la base. Ens van rebre amb un magnífic concert.

A més de treballar en el nostre projecte ERASMUS-eTwinning, vam fer visites culturals a les coves de Frasassi i al palau Pianetti, una galeria d'art amb les obres més importants de Lorenzo Lotto i amb una llarguíssima i impressionant galeria i, finalment, al delta del Po.

El darrer dia, els alumnes ens van presentar els seus vídeos, en què comparen el que ja sabien i el que aprengueren sobre els espanyols i els italians per enderrocar els estereotips.

El nostre viatge de tornada, el 13 de maig, va ser ple de llàgrimes, ja que molts dels nostres alumnes no volien tornar.

Una cosa que vam aprendre del nostre pas per Itàlia és que molts instituts fan classe els dissabtes, cosa que ens va horroritzar, tant a alumnes com a professors. Molts dels alumnes italians, després d'aixecar-se a les 6 del matí per acompanyar els seus companys espanyols al tren, van haver d'anar a classe en dissabte!

Imatge 2. L'alumnat italià a Palma

Imatge 3. Rebuda dels alumnes italians als espanyols a Itàlia

Imatge 4. Visita per Palma amb les alumnes alemanyes

descomptat, per la nostra serra de Tramuntana. La relació amb les famílies va ser molt positiva i van desmuntar l'estereotip que només som una illa per gaudir de la festa.

- La darrera estada d'alumnes va ser el mes d'octubre de 2023 a Palma. Vam rebre sis alumnes i dues professores de Múnic durant deu dies, del 18 al 28 d'octubre.

Els mostràrem l'institut i varen assistir a classes de castellà, català, història i anglès. Vam fer activitats culturals: visites als patis de Palma, el mercat de Sineu, una gimcana a Palma per trobar llocs enigmàtics de la ciutat on els alumnes havien de fer-se un selfie amb el seu grup, i visita de la catedral.

A més, amb aquests alumnes vam fer una visita guiada a l'aeroport, al Palau de Congressos i Hotel Melià, així com a un hotel a Can Pastilla.

Els alumnes van gaudir de menjar una paella a la vora del mar, així com de passejar pel nostre litoral i, per

FORMACIÓ PER AL PROFESSORAT

- El setembre de 2022, del 3 a l'11, es va fer la primera estada de formació del professorat del programa ERASMUS 2022-23. Dues professores d'anglès van assistir a un curs impartit per Europass Dublín sobre les habilitats del segle XXI i la diversitat. Vam aprendre i practiquem mètodes com carrusel, classe invertida..., i activitats sobre la diversitat i l'assetjament escolar. Molts d'aquests mètodes i de les eines utilitzades ja els coneixíem, però el més important van ser els diferents enfocaments. Totes les activitats eren collaboratives i vam aprendre molt dels altres assistents al curs. Crec que això és el millor d'aquesta experiència, poder debatre i escoltar els diferents punts de vista dels col·legues europeus. Hi havia gent d'Alemanya, d'Itàlia...

Es van fer tres sortides:

- Una al museu EPIC The Irish Emigration Museum, sobre la història de l'emigració d'Irlanda. Hi vam fer una visita autoguiada en què vam aprendre les raons per les quals els irlandesos van emigrar, on van anar i com la dispersió irlandesa ha canviat el món. Havíem de fer un treball de recerca per després fer una presentació sobre algun aspecte que ens semblava relacionat amb

el nostre país (classe invertida). Les presentacions van ser molt variades i divertides en alguns casos.

- També vam fer dues excursions amb els companys de classe: als penya-segats de Moher (impressionants), i a la Calçada del Gegant i Belfast.

Vam tenir la sort de veure l'espectacle de Riverdance, que acabava justament la setmana que vam ser a Dublín. Estava ple, però vam trobar per casualitat dues entrades de darrer moment!

- La segona estada de formació del professorat va ser del 16 al 22 d'octubre de 2022. Dues professores d'anglès i una de plàstica vam fer un curs als Països Baixos, a la ciutat d'Assen, al nord del país. La ciutat és molt coneguda pel seu circuit de Fórmula 1!

A aquest curs hi assistirem per aprendre com podem afavorir la inclusió tenint en compte la diversitat a l'aula.

També vam aprendre a utilitzar tecnologia digital a les classes i integrar l'art per millorar la creativitat en tots els àmbits en general.

Imatge 5. Curs dels docents espanyols a Dublín amb els companys de curs

El curs va ser molt pràctic des del primer dia, i la manera d'ensenyar-nos va ser fer les activitats com si fóssim alumnes. Ho passàrem realment bé! Vam fer una *Treasure Hunt* (cerca del tresor) per la ciutat, vam visitar un museu, una biblioteca, un molí tradicional, i pertot hi havia activitats molt interessants per aprendre. Un exemple va ser un joc d'escapada (*escape room*) digital sobre un dels comerciants més importants dels Països Baixos en el seu segle d'or. Fins i tot vam fer un joc de rols en un museu per intentar esbrinar què haurien fet uns personatges primitius de la zona amb uns presoners...

Malauradament no podem realitzar o crear les activitats, ja que algunes eren molt interessants, però estaven dissenyades amb eines que no coneixíem i, per tant, ens hauria anat molt bé haver après a utilitzar-les per poder crear-ne per al nostre alumnat. També vam aprendre molt de la història dels Països Baixos i, com a curiositat, ens van explicar per què no hem de dir al país Holanda. Ho sabeu? Doncs perquè Holanda és en realitat el nom de dues províncies de les dotze que tenen els Països Baixos. En una, Holanda Septentrional, hi ha la capital, Amsterdam. I penso que per aquest motiu tothom en diu Holanda del país que en realitat es diu Països Baixos.

Imatge 6. Curs del professorat espanyol a Assen amb els companys de curs

- La darrera formació va ser del 27 d'octubre al 4 de novembre de 2023, també a Europass Dublín. Una professora d'anglès va assistir a un curs molt enriquidor d'intel·ligència artificial aplicada a l'aprenentatge. Es van debatre pros i contres, com fer-la servir amb l'alumnat, com ajuda els professors, i quines eines poden ser útils. Les aportacions dels altres assistents al curs van ser molt profitoses, i hi havia gent d'Alemanya i d'Estònia.

Ens van fer una visita guiada per Dublín molt interessant, sobre la seva cultura i els llocs d'interès: Trinity College, l'estàtua d'Oscar Wilde, i les diferents llegendes de les portes de colors a Dublín. Sabeu quina és la real? Doncs que, quan va morir el marit de la reina Victòria d'Anglaterra, la monarca va decretar pintar les portes de color negre en senyal de dol per l'absència. Els irlandesos mai no van acceptar de grat l'ocupació britànica i van decidir pintar les portes de colors per contradir la reina.

Imatge 7. Curs del professorat espanyol a Dublín amb els companys de curs

APRENENTATGES PER OBSERVACIÓ (*JOB SHADOWING*) A L'ESTRANGER

- El primer aprenentatge per observació va ser a Portugal, del 5 al 10 de febrer de 2023. El director i la secretària, del Departament d'Orientació i del d'Educació Física respectivament, van visitar l'agrupació escolar Sardoal.

Un punt molt favorable de l'aprenentatge per observació va ser la possibilitat de veure en primera persona com un centre escolar s'ha reconvertit i ha estat capaç de transformar les debilitats (atomització de les escoles, currículum ampli i divers...) en una oportunitat de canvi per millorar tant el rendiment com la relació entre alumnes.

Un altre factor positiu va ser poder veure les instal·lacions del centre (complementament noves), on es pot entreveure una intenció educativa i educadora de l'ús dels espais.

Un tercer punt positiu va ser poder observar en primera persona l'anomenat «miracle portuguès»: la implicació de les famílies i la construcció d'espais de desenvolupament personal i acadèmic són els eixos fonamentals de la vida del centre.

Com a elements menys positius (per desconeixement del sistema educatiu portuguès) podem esmentar la figura del funcionari com a cuidador i controlador dels passadissos del centre. En el nostre esquema de personal docent, no ho hem arribat a entendre, encara que ens sembla positiu (almenys en aquest centre).

Des d'un punt de vista logístic, l'estada va estar perfectament organitzada, amb un calendari de treball que es va complir a la perfecció i ens va permetre observar i conèixer alumnes i professors i interactuar-hi.

Vam participar en classes d'educació física de diferents nivells i destaquem l'impacte davant les instal·lacions, espais i recursos del centre, totalment nous.

- Del 13 al 18 de març de 2023 vam tenir la gran oportunitat de visitar Irpínia en el nostre segon aprenentatge per observació. Aquesta regió meravellosa d'Itàlia ens ha permès visitar i conèixer l'escola de Fontanarossa i les seves escoles adscrites.

Imatge 8. Aprenentatge per observació a Portugal

En aquest aprenentatge per observació, les dues caps d'estudis del nostre centre van aprendre com funcionen i estan organitzades les escoles i, com a professores de suport, van poder observar moltes i variades sessions en què el suport a l'estudiant era de gran importància.

Ens ha admirat el treball conjunt d'aquestes escoles amb cadascun dels ajuntaments a què pertanyen, cosa que facilita la rapidesa de les actuacions envers els alumnes amb necessitats més socials. Parlem de pobles molt petits on la coordinació entre professionals és immediata i la col·laboració amb les famílies funciona a la perfecció.

També ens ha cridat l'atenció la gran importància que aquestes escoles donen a la part cultural, tant la plásticoartística com la musical. Cada horabaixa tenen

classes de música o art i, encara que són voluntàries, hi assisteixen la gran majoria dels alumnes. El 90 per cent de l'alumnat toca un instrument i en molts casos aquesta base musical els permet passar a una escola de música professional quan acaben l'escolaritat obligatòria.

Imatge 9. Aprenentatge per observació a Itàlia

APRENTATGE PER OBSERVACIÓ A PALMA

El 17 d'abril vam rebre dos professors al nostre centre: una professora d'Alemanya, de la ciutat de Múnic, i un professor d'Itàlia, de la província de les Marques.

Imatge 10. Aprenentatge per observació d'Alemanya a Palma

Aquí van poder observar classes de llengua catalana i anglesa, de geografia i de matemàtiques. A més, van tenir l'oportunitat de participar en una de les jornades més importants per al nostre institut, la diada cultural. Aquest dia tots dos professors van participar en diversos tallers organitzats pels departaments i en l'activitat final de la diada, el concurs de paelles.

- A final de maig vam rebre sis professors i professores del sud d'Itàlia. Mentre van ser aquí, van

visitar les classes de biologia, tecnologia, matemàtiques, anglès o català. A més, els explicàrem el funcionament intern del centre, incloent-hi les comissions que tenim i de què s'encarrega cadascuna. Per acabar, els ensenyàrem els diferents barris dels quals provenen els nostres alumnes i el centre de Palma.

TCA

La coordinadora ERASMUS va assistir a un simposi per la diversitat en els projectes ERASMUS a la ciutat de Praga. Per començar, el fet de poder comparar experiències amb centres de característiques semblants ha estat esperançador i facilitador a l'hora de poder fer contactes per comparar futurs projectes amb ells. Al nostre parer, aquest element és el que més valorem a l'hora d'analitzar l'impacte que ha pogut tenir aquest TCA a la nostra organització. A més, algunes de les ponències van ser realment interessants, com la de l'ONG People in Need, que ens van ensenyar com cooperen amb centres educatius en diferents països, o l'exemple de bones pràctiques sobre l'acolliment lingüístic d'una escola de Praga amb un alt índex d'immigració entre l'alumnat.

Només ens queda donar les gràcies per aquesta experiència única que s'ha pogut dur a terme per les aportacions econòmiques de la Unió Europea al projecte d'ERASMUS+, una oportunitat recomanable per a l'alumnat i per a tot docent.

Imatge 11. Aprenentatge per observació d'italians a Palma

Imatge 12. TCA a Praga